

Ivan M. Havel: Zjitřená mysl a kouzelný svět

Dokořán 2013, 312 s.

„Věda nás nefascinuje pravdou, ale mocí,“ cituje Ivan M. Havel v úvodu do výboru aktualizovaných úvodníků časopisu Vesmír filosofa Josefa Šafaříka a dodává, že „snad až vědní společnost začne dospívat, naučí se reflektovat svou moc jako něco, co nás nemá fascinovat více než pravda“. Již v tom je cítit ostražitý přístup autora k moderní vědě, její sebereflexi a využívání. A právě této problematice je v myšlenkově nabitě knize, plné vynikajících postřehů, věnován značný prostor. Tematický záběr sahá od filosofie vědy přes kognitivní a počítačovou vědu, teoretickou fyziku až ke genetice a problémům jazyka. Různorodá témata spojuje snaha o překonávání hranic a propojování různých kontextů. Z metodologického hlediska je zdůrazněn význam a síla metaforického a spekulativního myšlení pro vývoj poznání – metaforou je ostatně již sám název knihy. Čtivě napsané kapitoly lze chápat jako jakési minieseje či vědecké fejetony, ale také prostě jako záznamy z výprav za poznáváním kouzelného a tajuplného světa myšlení. Pro pohodlí čtenáře toužícího po hlubším uchopení souvislostí jsou (díky bohatým odkazům, poznámkám pod čarou a skvělému rejstříku) některé části knihy důmyslně propojeny téměř jako v hypertextu. Přímo položenými otázkami pak autor, jeden z mála zdatných vědeckých esejistů u nás, podněcuje čtenáře k prožití dobrodružství vlastního rozvažování. Proč to tedy nezkusit?

Michal Kotík

A2 25/13